

Handläggare
Tomas Henriksson
Rektor
Hans Åhnberg
Utbildningschef

Tjänsteskrivelse
Datum
2019-05-21

Diarienummer
UN-2018/261

Utbildningsnämnden

Svar på initiativärende angående "Byggprogram" i Knivsta gymnasieskola

UN-2018/261

Förslag till beslut

Utbildningsnämnden beslutar

att avslå initiativärendet.

Sammanfattning

Vid Utbildningsnämndens sammanträde den 11 juni 2018 inkom ett initiativärende från Centerpartiet med förslaget "Att förvaltningen ges i uppdrag att ta fram ett förslag till införande av ett gymnasieval i Knivsta, ett byggprogram med inriktning på energi- och passivhusteknik". Syftet var att då Knivsta kommun befinner sig i framkant vad gäller att bygga så kallade passivhus i kombination med att Region Uppsala, Stiftelsen för samverkan mellan universiteten i Uppsala, näringsliv och samhälle (STUNS) och utbildningen för materialvetenskap vid Ångströmlaboratoriet uppges vara mycket intresserade av att samarbeta med Knivsta kommun kring energi- och passivhusteknikutveckling bedöms kommunen ha en unik position och möjlighet att starta en gymnasieutbildning för hantverkare inom energi- och passivhusteknik.

Vid en sammanvägning av de lokala förutsättningarna, investeringsbehoven samt det övriga utbudet vad gäller byggprogrammet i länet bedömer förvaltningen att det i dagsläget inte är möjligt att starta byggprogrammet vid Sjögrenska gymnasiet men att frågan bör aktualiseras igen i samband med ställningstagande kring en framtida större gymnasieskola i Knivsta.

Bakgrund

Vid Utbildningsnämndens sammanträde den 11 juni 2018 inkom ett initiativärende från Centerpartiet med förslaget "Att förvaltningen ges i uppdrag att ta fram ett förslag till införande av ett gymnasieval i Knivsta, ett byggprogram med inriktning på energi- och passivhusteknik". Syftet var att då Knivsta kommun befinner sig i framkant vad gäller att bygga så kallade passivhus i kombination med att Region Uppsala, Stiftelsen för samverkan

---

mellan universiteten i Uppsala, näringsliv och samhälle (STUNS) och utbildningen för materialvetenskap vid Ångströmlaboratoriet uppges vara mycket intresserade av att samarbeta med Knivsta kommun kring energi- och passivhusteknikutveckling bedöms kommunen ha en unik position och möjlighet att starta en gymnasieutbildning för hantverkare inom energi- och passivhusteknik.

Bygg- och anläggningsprogrammet är ett yrkesprogram. Efter examen från programmet ska eleverna ha de kunskaper som behövs för att arbeta inom något av bygg- och anläggningsbranschens yrken.

Utbildningen ska utveckla elevernas kunskaper om och färdigheter i byggnation och anläggning vid till exempel nyproduktion, ombyggnad och renovering. Eftersom bygg- och anläggningsarbete påverkar samhällets infrastruktur och de miljöer man vistas i ska utbildningen ge kunskaper om ett rationellt, säkert och miljömässigt hållbart byggande. Utbildningen ska också ge kunskaper om branschens olika yrken och arbetsprocesser samt om entreprenörskap och företagande, vilket ger en god grund för samverkan på arbetsplatsen och med kunder.

Programmet har 5 inriktningar:

Inriktningen *anläggningsfordon* ska ge kunskaper i markarbeten som schakt- och materialförflyttning inom väg- och ledningsarbete och ballast samt trafikkunskap.

Inriktningen *husbyggnad* ska ge kunskaper i nybyggnation, renovering och ombyggnation av bostäder och lokaler samt även av broar och andra anläggningskonstruktioner.

Inriktningen *mark och anläggning* ska ge kunskaper i markarbeten för vägar, järnvägar, husgrunder, ledningar, gröna ytor samt asfalt-, platt- och stenbeläggningar.

Inriktningen *måleri* ska ge kunskaper i ny- och ommålning av invändiga och utvändiga ytor, uppsättning av olika väggbeklädnadsmaterial samt kunskaper om färgens estetiska och skyddande värden.

Inriktningen *plåtslageri* ska ge kunskaper i byggnads- och ventilationsplåtslageri för att förse byggnader med ett yttre klimatskydd och ett fungerande inneklimat, i en kombination av design och teknisk funktion.

Koppling till passivhus

I det fall Knivsta kommun väljer att starta en utbildning med egen inriktning för programmet måste kommunen följa Skolverkets programstrukturer. *Husbyggnad* är den inriktning som framförallt kan kopplas till passivhus. Det innebär att delar av innehållet i kurser som eleverna läser kan riktas mot passivhus förutsatt att det finns möjlighet till samarbete för denna typ av byggprojekt så eleverna ges möjlighet till arbetsplatsförlagt lärande (APL) över tid inom området.

Kraven på att bygga energieffektivt kommer att öka vilket gör att byggnadsindustrins yrkesnämnd (BYN) bedömer att kompetens inom området är viktigt för framtidens byggnadsarbetare.

Möjlighet till arbete

BYN menar att det framgent finns ett stort behov av utbildad personal framförallt inom inriktningarna "mark och anläggning" samt inom "anläggningsfordon", men även inom husbyggnad. Även om marknaden avstannat något så står branschen inför stora pensionsavgångar inom de närmsta åren.

Arbetsförmedlingens (Af) prognoser visar också att rekryteringsbehovet inom branschen kommer att vara stort. På ett års sikt bedömer Af att träarbetare och snickare kommer ha mycket goda möjligheter till arbete. Även på fem års sikt bedömes träarbetare och snickare ha mycket goda möjligheter till arbete.

Sökhistorik Knivsta och beläggning på Uppsalas gymnasieskolor

Nedan redovisas antalet förstahandssökande från Knivsta till bygg- och anläggningsprogrammet.

År	Sökande 1:a hand
2014	6
2015	4
2016	1
2017	6
2018	14

Då eleverna väljer inriktning i åk 2 är andelen som sökt inriktningen *husbyggnad* inte känd då förvaltningen för att få kännedom om detta måste kontakta varje enskild skola och följa upp respektive elev vilket inte prioriterats i nuläget.

2018 antog gymnasieskolorna i Uppsala kommun (kommunala och fristående) totalt 95 elever i åk 1. Det fanns 17 platser på programmet som inte fylldes vilket innebär att det erbjöds fler plaster än det fanns behöriga sökande elever.

För att programmet ska klara av att gå runt ekonomiskt så bedömer förvaltningen att det behövs minst fem elever per årskurs vilket innebär sammanlagt underlag om 15 elever. Då det alltid finns en risk för att elever gör omval torde ett årligt intag landa på sju elever.

Investeringar

Om Sjögrenska gymnasiet ska starta bygg- och anläggningsprogrammet krävs investeringar i ändamålsenliga lokaler. Programmet bör ha tillgång till en byggnadshall där eleverna ges möjlighet till praktisk undervisning för att utveckla sina kunskaper. Hallen behöver även utrustas med diverse maskiner.

Ett liknande behov av verkstadshall finns idag när det gäller fordonsprogrammet. Där sker idag en samverkan med ett fristående gymnasium i Uppsala men förvaltningen bedömer inte att det är en framkomlig väg för byggprogrammet då behovet av halltid är stort.

Sammanfattning

Förvaltningen anser att byggprogrammet skulle vara en intressant utveckling för Sjögrenska gymnasiet och komplettera det nuvarande utbudet men ser en problematik med de behov av investeringar som behövs, inte minst med anledning av nuvarande ekonomiska läge i kommunen. I dagsläget råder en överretablering av byggprogrammet i länet även om det är troligt att inriktningen skulle kunna väcka intresse hos de sökande eleverna.

Förvaltningen anser dock att frågan bör aktualiseras igen i samband med ställningstagande kring en framtida större gymnasieskola i Knivsta.

Hänvisande till ovanstående bedömer förvaltningen att det i dagsläget inte är möjligt att starta byggprogrammet vid Sjögrenska gymnasiet.

Ekonomisk konsekvensanalys

Beslutet innebär inga ekonomiska konsekvenser.

Bilaga 1: Initiativärende från Centerpartiet

Barnkonsekvensanalys

Barnkonsekvensanalys är gjord enligt checklista.

Hans Åhnberg
Utbildningschef

Beslutet ska expedieras till

Akten
Rektorer
Rektor Sjögrenska gymnasiet

Barnchecklista inför beslut

1. Påverkar beslutet barn?

Enligt FN är alla under 18 år
att betrakta som barn

Ja

Nej

Ett ytterligare program vid Sjögrenska gymnasiet skulle bredda möjligheten att studera i hemkommunen.

*Om, **ja fortsätt** med frågorna.*

2. Hur har barns bästa beaktats?

Då kostnaderna i dagsläget troligen skulle vara betydande och därmed belasta resursfördelningen till andra program/skolformer

3. Beskriv eventuella intressekonflikter.

Se punkt två ovan.

4. Barn tillfrågas vid övergripande fleråriga planer/styrdokument. Har så skett?

Ja

Nej

Inte aktuellt. Beslutet rör inte övergripande flerårig plan/ flerårigt styrdokument

Utbildningsnämnden – Ledamotsinitiativ om ”Byggprogram” i Knivsta gymnasieskola

Centerpartiet föreslår:

Att förvaltningen ges i uppdrag att ta fram ett förslag till införande av ett gymnasieval i Knivsta, ett ”byggprogram med inriktning på energi- och passivhusteknik”.

Bakgrund

Knivsta kommun har flest referensobjekt av passivhus i Sverige, två skolor, två förskolor och ett Centrum för Idrott- och Kultur (CIK). Tre av dessa kommer mer eller mindre vara sk. ”plushus” då de även utrustas med större solcellsanläggningar för produktion av förnybar sol-el. När samtliga passivhusen är färdigbyggda (2019/2020) kommer kommunen att ha cirka 32 000 m² BTA passivhus.

Detta gör Knivsta till en ”hot spot” för passivhusteknik. Mer än 40 sk. Clean Tech-företag från Sverige och Europa visar intresse för att etablera sig i kommunen med försäljning, utbildning och representation. På sikt även för tillverkning av produkter och byggelement. Tioalet av dessa företag förhandlar just nu med kommunen om att teckna avtal och ”letter of intent” om etablering i de 1 200 m² kontorsytor som också byggs i CIK med beräknad inflyttning inom 1,5 år.

Flera av landets kommuner, utbildare och arkitektbolag, t.ex. Ramböll, kommer tillsammans med sina leverantörer och kunder till Knivsta för utbildning och visning av energi- och passivhusteknik. I oktober 2017 arrangerade Alsikebolaget tillsammans med Intressegrupp Passivhus en ”Passivhusvecka” som drog ca 200 besökare. Fler likande arrangemang planeras återkommande vart annat år, 2019, 2021, 2023, etc.

Även Region Uppsala, Stiftelsen för samverkan mellan universiteten i Uppsala, näringsliv och samhälle (STUNS) och utbildningen för materialvetenskap vid Ångströmlaboratoriet är mycket intresserade av att samarbeta med Knivsta kommun kring energi- och passivhusteknikutveckling. Denna utveckling stöds ytterligare av EU:s ”2020-mål” då alla hus som byggs ska vara sk. ”nollenergihus”.

Förslag

Men det räcker inte bara med forskning och utveckling. Någon ska också kunna bygga dessa ”framtidshus” som redan nu byggs i Knivsta. Det ger Knivsta kommun en unik position och möjlighet att starta en gymnasieutbildning för hantverkare inom energi- och passivhusteknik. Här finns förutsättningar med både forskning, företag och referensobjekt för kunskapsutveckling, utbildning och praktik i området.

Med Knivsta kommuns läge i tillväxtregionen Stockholm – Arlanda – Uppsala och mycket goda kommunikationer ges bra möjligheter för ett riks-/regionintag av elever från både Uppsala län och norra Storstockholm. Något som skulle kunna vitalisera och ge en extra skjuts till utvecklingen av hela den framtida gymnasieskolan och även Komvuxutbildningen i Knivsta.

Centerpartiet anser, mot bakgrund av ovanstående, att uppdraget bör få hög prioritet för att ”tajma” färdigställandet av de passivhus som är under uppförande och de företagsetableringar som sannolikt kan vara på plats i Knivsta 2019.

Johan Eskhult (C)
ledamot Utbildningsnämnden

